

شناخت کافر ذمی، معاهد و مستأمن و حقوق مدنی آنان در اسلام

با رویکردی بر نظرات امام خمینی (ره)

دکتر جواد سرخوش^۱، مهسا کاغذلو^۲

۱-دانشیار دانشگاه الزهرا (س) و گروه حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، Email: J.Sarkhosh@alzahra.ac.ir

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه الزهرا (س) Email: Mahsa.kaghazluo@gmail.com

چکیده

با گسترش روابط بین‌المللی، بسیاری از دول جهان با یک دیگر در روابط سیاسی، فرهنگی و تجاری هستند، همان‌گونه که بسیاری از کشورهای که با ایران در تبادل هستند را جوامع غیرمسلمان تشکیل می‌دهند. با توجه به تعاریفی که اسلام و فقها از کفر داده‌اند کشور های غیرمسلمان هر یک به گونه ای مصداق کفر محسوب می‌شوند ولی تا زمانی که با مسلمین وارد جنگ نشده‌اند رعایت حقوقشان بر ما الزمی است. کفر به معنای پنهان کردن و ایمان نیاوردن و کافر یعنی کسی که وحدانیت خدا یا یکی از ضروریات دین را انکار کرده و به آن ایمان نیاورده است. مصادیق مختلف کافر شامل: کافر اهل کتاب (یهودی، مسیحی، زرتشتی) و کافر مشرک (غیر اهل کتاب) و مرتد می‌باشد؛ که هر کدام از دو گروه اول خود به سه دسته ذمی، معاهد، مستأمن و حربی تقسیم می‌شوند و مرتد نیز به دو نوع مرتد ملی و مرتد فطری قابل تقسیم است. ازجمله حقوق کفار در اسلام حقوق مدنی است که شامل نکاح، وصیت و ... می‌باشد. بر اساس آرا اکثر فقها ازجمله امام خمینی (ره)، نکاح مرد مسلمان با زن غیرمسلمان جایز است؛ اما فقهای مذهب امامیه، نکاح با زنان اهل کتاب را جایز و با غیر اهل کتاب را باطل میدانند. نکاح زن مسلمان با مرد کافر به اتفاق آراء فقها، چه به صورت منقطع و چه دائم حرام و باطل است. در وصیت نیز مسلمان بودن وصی شرط دانسته شده است ولی اکثر فقها ازجمله امام خمینی (ره) وصیت بر کافر ذمی و مرتد ملی را جایز شمرده‌اند، در صورتی که مال از چیزهایی نباشد که به ملکیت کفار در نمی‌آید؛ مانند مصحف. همچنین وصی قرار دادن کافر از آن جهت جایز نیست که در وصایت نوعی ولایت وجود دارد و وصی قرار دادن کافر به سبب تسلط کافر بر مسلم باطل است. در نهایت برای غیرمسلمانانی که در جامعه اسلامی زندگی کرده و با آن پیمان دارند حقوق و وظایفی تعیین شده که موجب زندگی مسالمت آمیز میان کفار و مسلمین گردد.

کلیدواژه

کافر- ذمی- جزیه- نکاح- وصیت - حقوق مدنی

Email: J.Sarkhosh@alzahra.ac.ir

Email: Mahsa.kaghazluo@gmail.com

۱-دانشیار دانشگاه الزهرا (س) و گروه حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه الزهرا (س)